

בס"ד, ח' ניסן התשפ"ה, 359/פ"ה

לכבוד השואל הנכבד כש"ת הר"ר בנימין שלזינגר שליט"א

שלום רב,

אודות שאלתו מהי ברכתה של מצה רכה בימים שלפני חג הפסח, ובשאר ימות השנה.

וכן מה ברכת מצה רגילה (כגון מצות מכונה), שהרטיבו אותה במים ונתרככה.

תשובה: הנה כבר ביארנו זאת בספר ילקוט יוסף (ברכות תשפ"ד כרך א) סימן קעח סע' עז עמ' תקפ, שמצה רכה עבודת יד הנאפית כעין פיתה, גם לאחר הפסח יש לברך עליה המוציא לחם מן הארץ, שדינה כלחם גמור, וצריך ליטול ידיו. וכל מה שדנו הפוסקים בענין ברכת המצה בשאר ימות השנה היינו במצה קשה שהיא נכססת, שבזה המנהג לברך מזונות. וכן מבואר בשו"ת צי"א חי"א (סי' יט או' ו'). ובס' סי' ברכה (סי' א'). ודלא כמ"ש בצרור המור (פר' חיי שרה) שעל כל מצה אין מברכים המוציא. ובשו"ת אוהל יצחק (סי' ד') כתב שלא הביא שום ראיה לדבריו, ולא כתב כן אלא דרך דרש, ואין למדין הלכה מדבריו. ע"ש.

וכן לענין מצה רגילה שהרטיבו אותה במים, ביארנו בילקו"י (הנ"ל סע' עח). שאם הרטיב את המצה באופן שחלק ממנה רך כמו לחם ואינה נכססת, יברך על החלק הרך ברכת המוציא, ויפטור את שאר חלקי המצה הקשים. והטעם לזה הוא כי בלא"ה הסברא לברך מזונות על המצה אינה מוסכמת, ומצד הסברא היה נראה יותר לברך תמיד על כל מצה המוציא וברהמ"ז, אלא שכבר נהגו ע"פ החיד"א, והנח להם לישראל, ודי לנו להחזיק במנהג שנהגו לברך על מצה נכססת מזונות, אבל כשהיא רטובה ויצאה מגדר נכססת, בזה אין לנו מנהג ויברך המוציא על החלק שנעשה רך ואינה נכססת, שבזה יש להעמיד הדבר על עיקר הדין לברך המוציא. וכיו"ב כתב מרן אאמו"ר זיע"א בספרו מאור ישראל (טבעת המלך עמ' ע') דאע"פ שבד"כ אנו משערים לקביעות סעודה על פהב"כ ע"ב דרהם, במצה יש לשער נ"ד דרהם, דהיינו 162 גר' שכבר בזה מברך המוציא וברהמ"ז, כי מעיקר הדין היה צריך לברך על מצה המוציא, ורק מכח המנהג דדמי לנכסס דעלמא מברכים מזונות, ולכן בנ"ד דרהם שדעת הרמב"ם הש"ע שמברכים ע"ז המוציא חשיב כבר כקביעות סעודה.

וכן נתבאר בשו"ת הראשון לציון (ח"ב סי' כא). ובילקו"י פסח כרך ב' (עמ' רנה).

[וחכ"א טען שמאחר וכבר נפסק דין מזונות על המצה כשהיא נכססת, לא יועיל מה שמרטיב אותה, כי מסתכלים על שעת האפייה. אולם כבר ביארנו דמאחר ומעיקר הדין היה צריך לברך על מצה המוציא, שהרי אינה נאכלת לקינוח אלא מלפתים בה את שאר המאכלים, ומ"מ הואיל ונהגו נהגו, וחוששין לסברת רב האי גאון דכל שנכסס שם עוגה עליו. ואין לך בו אלא חידושו במצה שנכססת, אבל אם הרטיבו אותה באופן שאינה נכססת נחזור לעיקר הדין לברך עליה המוציא].

ולכן להלכה הדבר פשוט שמצה רכה, וכן מצה שהרטיבו אותה במים, ברכתם היא "המוציא" הן בימי החג והן בשאר כל ימות השנה.

בברכת התורה
וחג פסח כשר ושמח,

יצחק יוסף
הראשון לציון